

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Koncipování školního vzdělávacího programu s využitím NSK

PDF verze iMetodiky Koncipování školního vzdělávacího programu s využitím
Národní soustavy kvalifikací

Obsah

Cíl studia	4
Studijní text	5
NSK jako významné východisko pro optimalizaci ŠVP	5
Postupy začleňování profesních kvalifikací do ŠVP	6
Schéma využití NSK při tvorbě vzdělávacích programů	7
Vazby profesních kvalifikací na obory vzdělání	7
Tvorba výsledků učení z profesních kvalifikací a práce s nimi	9
Přístupy k tvorbě kvalifikačních modulů	10
Tvorba kvalifikačních modulů	11
Vstupní část: základní identifikační údaje a přehledná informace o kvalifikačním modulu	11
Jádro modulu: cílové zaměření a obsah modulu	12
Výstupní část modulu: způsob ověřování plánovaných výsledků učení a hodnocení výkonu žáka	12
Využití výsledků učení transformovaných z profesních kvalifikací v učebních osnovách	14
Souhrn přístupů využívajících NSK při modernizaci ŠVP	14
Charakteristika možných přístupů k úpravě ŠVP	14
Úvodní údaje k celkovému uspořádání ŠVP	15
Profil absolventa a charakteristika ŠVP	16
Učební plán, seznam vzdělávacích modulů a učebních osnov	17
Doplňující text	18
Otázky a odpovědi ke konkrétní práci na úpravách ŠVP	18
Zobecnění možného postupu začleňování NSK do ŠVP	19
Souvislosti aktivit směřujících k úpravě ŠVP	19
Ukázka konkrétní práce při začleňování profesní kvalifikace	20
Uplatnění profesních kvalifikací u závěrečné zkoušky	21
Přílohy	23
Příloha č. 1: Charakteristiky NSK	23
Příloha č. 2: Analýza vazeb NSK a oborů vzdělání	23
Příloha č. 3: Vazby profesních kvalifikací na obory vzdělání	23
Příloha č. 4: Soustava výsledků učení na základě NSK	23
Příloha č. 5: Ukázka ze soustavy výsledků učení pro obor vzdělání Prodavač	23
Příloha č. 6: Tvorba vstupní části vzdělávacího modulu	24
Příloha č. 7: Tvorba jádra vzdělávacího modulu 1	24
Příloha č. 8: Tvorba jádra vzdělávacího modulu 2	24
Příloha č. 9: Tvorba výstupní části vzdělávacího modulu	24
Příloha č. 10: Komplexní úloha: Založení a ošetřování trávníku	24

Příloha č. 11: Úplný kvalifikační modul Řez ovocných dřevin	24
Příloha č. 12: Úplný kvalifikační modul Skladník	25
Příloha č. 13: Popis materiálního zajištění v profesní kvalifikaci Mechatronik	25
Příloha č. 14: Výsledky učení pro obor vzdělání Zemědělec – farmář	25
Pojmy	26
Autorizace	26
Autorizovaná osoba	26
Autorizující orgán	26
Centrální databáze kompetencí	26
ECVET, Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu	26
Evropský rámec kvalifikací	27
Hodnocení výsledků učení	27
Informační systém NSK	27
Jednotka výsledků učení	27
Kurikulární dokumenty	27
Kvalifikační a hodnotící standard profesní kvalifikace	28
Mezinárodní mobilita	28
Národní soustava povolání	28
Obecné kompetence	28
Obor vzdělání	28
Odborné kompetence	29
Profesní kvalifikace	29
Sektorová rada	29
Typová pozice	29
Úplná profesní kvalifikace	29
Úroveň kvalifikace	29
Validace	30
Vnitrostátní mobilita	30
Výsledky učení	30
Vzdělávací modul	30
Zákon č. 179/2006 Sb.	30
Shrnutí	31
Zdroje	33
Údaje o této iMetodice	34

Cíl studia

Uživatel iMetodiky po ukončení studia kapitoly:

- Popíše přístupy lišící se rozsahem uplatnění vzdělávacích modulů při konstrukci ŠVP.
- Vyjmenuje přínosy výuky využívající standardy profesních kvalifikací.
- Vysvětlí podstatu zapracování NSK do ŠVP.
- Napíše výčet kroků, do nichž je možné shrnout postup začleňování NSK do ŠVP.
- Vytvoří kvalifikační modul zaměřený na oblast, která je mu blízká.

Studijní text

- NSK jako významné východisko pro optimalizaci ŠVP
- Postupy začleňování profesních kvalifikací do ŠVP
- Schéma využití NSK při tvorbě vzdělávacích programů
- Vazby profesních kvalifikací na obory vzdělání
- Tvorba výsledků učení z profesních kvalifikací a práce s nimi
- Přístupy k tvorbě kvalifikačních modulů
- Tvorba kvalifikačních modulů
- Vstupní část: základní identifikační údaje a přehledná informace o kvalifikačním modulu
- Jádru modulu: cílové zaměření a obsah modulu
- Výstupní část modulu: způsob ověřování plánovaných výsledků učení a hodnocení výkonu žáka
- Využití výsledků učení transformovaných z profesních kvalifikací v učebních osnovách
- Souhrn přístupů využívajících NSK při modernizaci ŠVP
- Charakteristika možných přístupů k úpravě ŠVP
- Úvodní údaje k celkovému uspořádání ŠVP
- Profil absolventa a charakteristika ŠVP
- Učební plán, seznam vzdělávacích modulů a učebních osnov

NSK jako významné východisko pro optimalizaci ŠVP

Národní soustava kvalifikací je vytvářena jako systém pro další vzdělávání a podílejí se na ní zástupci zaměstnavatelů sdružení v **sektorových radách**. Definují potřeby trhu práce a popisují je ve **standardech** profesních kvalifikací. Vedle této soustavy stojí soustava oborů vzdělání, jejichž obsah určují rámcové vzdělávací programy. Sblížení těchto dvou soustav zajistí lepší propojení středního odborného vzdělávání s požadavky trhu práce. Jakým způsobem je možné toho dosáhnout?

Cestou, kterou jsme zvolili v projektu MOV, je implementace profesních kvalifikací NSK do školních vzdělávacích programů (ŠVP). Do ŠVP, které procházejí optimalizací a modernizací, začleňujeme takové profesní kvalifikace, které obor vzdělání buď pokrývají, anebo rozšiřují. V příloze jsou uvedeny vybrané **charakteristiky NSK**.

Profesní kvalifikace (PK) jsou vhodným zdrojem informací pro optimalizaci a aktualizaci ŠVP, protože obsahují kompetence potřebné pro konkrétní pracovní uplatnění absolventů. Absolventi mohou navíc při splnění podmínek daných **zákonem č. 179/2006 Sb.**, o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, získat k vysvědčení o závěrečné zkoušce nebo k maturitnímu vysvědčení ještě osvědčení o získání příslušných profesních kvalifikací odpovídajících zaměření školy nebo zájmům žáků. Neúspěšní maturanti by mohli získat jedno

či více osvědčení o získání profesní kvalifikace, pokud by si osvojili potřebné kompetence stanovené v PK a následně složili zkoušku u **autorizované osoby**, jíž může být škola.

Postupy začleňování profesních kvalifikací do ŠVP

Při využití profesních kvalifikací NSK je pro uplatnění v ŠVP možné využívat následující postupy, které byly ověřovány v rámci projektu MOV:

- analýza vazeb NSK a oborů vzdělání zařazených do projektu MOV;
- transformace odborných kompetencí PK do očekávaných výsledků učení;
- využití kvalifikačních modulů a komplexních úloh připravených v projektu MOV při tvorbě ŠVP;
- využití souvisejících jednotek výsledků učení v odborném výcviku nebo odborné praxi u zaměstnavatele.

Rozpracování obsahu vzdělávání při koncipování ŠVP s využíváním NSK musí v první řadě respektovat to, co je uvedeno v RVP.

Návrh pojetí revizí kurikulárních dokumentů na národní úrovni pro všeobecné vzdělávání (PV, ZV, SV) a střední odborné vzdělávání v letech 2016–2020 v kapitole o usnadnění přechodu absolventů na trh práce uvádí:

V současné době je každý obor vymezen příslušným RVP pro celé období vzdělávání (tj. až 4 roky), to musejí respektovat i školní vzdělávací programy. Zatímco RVP by měl být i nadále stabilnější dokument obsahující širší obecný odborný základ, flexibilní složku by řešilo propojení s NSK, která ze své podstaty pružněji reaguje na potřeby trhu práce i dynamiku změn technologií.

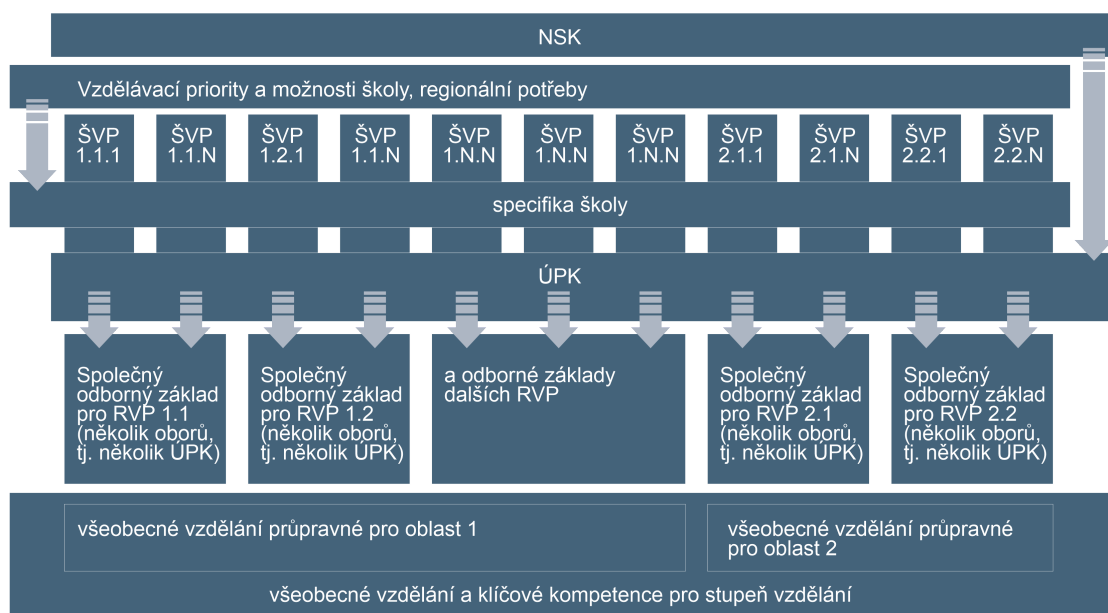
Požadavky zaměstnavatelů určují potřeby trhu práce, tím je zvýšen tlak na rychlou změnu kompetencí absolventů, na který nemohou cykly změn rámcových vzdělávacích programů pružně reagovat již z podstaty dlouhodobě platného dokumentu. Proto je vhodné propojit RVP s kvalifikačními a hodnoticími standardy NSK a tím zajistit přizpůsobení odborných kompetencí absolventů aktuálnímu vývoji na trhu práce.

Rámcové vzdělávací programy, které budou procházet komplexními revizemi (2020–2022), by měly obsahovat všeobecné vzdělávání a klíčové kompetence pro stupně vzdělání a všeobecné vzdělávání průpravné pro jednotlivé oblasti (viz níže uvedené schéma). Odborné vzdělávání by mělo být koncipováno podle společných odborných základů. Společný odborný základ by měl obsahovat teoretickou a praktickou složku výuky společnou pro několik příbuzných oborů vzdělání. Na tyto základy bude navazovat vzdělávání kvalifikační.

Profesní kvalifikace skládající **úplné profesní kvalifikace** by měly být východiskem pro vzdělání kvalifikační. Zkušenosti z tvorby společných odborných základů ukazují, že profesní kvalifikace určitou částí do odborných základů zasahují (vnořují se do nich). Striktní

oddělení výsledků učení pro společný odborný základ a pro kvalifikační složku vzdělání nebude tedy vždy možné a účelné. Návrh počítá s využíváním úplných profesních kvalifikací, které jsou sestaveny z jednotlivých profesních kvalifikací.

Schéma využití NSK při tvorbě vzdělávacích programů

Obrázek 1: Schéma využití NSK při tvorbě RVP a ŠVP, zdroj: projekt MOV.

Vazby profesních kvalifikací na obory vzdělání

V aktualizovaných rámcových vzdělávacích programech je nově zařazena kapitola řešící vazby na NSK – vazbu na příslušnou nebo příslušné úplné profesní kvalifikace nebo na související profesní kvalifikace, pokud k danému oboru vzdělání existují. V dosavadních RVP tyto informace nebyly uvedeny. Informace o vazbách NSK na obory vzdělání lze získat na webu www.narodnikvalifikace.cz, v záložce Obory vzdělání. Vazby na NSK jsou v současné době popsány u 124 oborů vzdělání. Portál je informační základnou o soustavě celostátně uznávaných profesních kvalifikací v ČR.

Na tomto webu najdeme **přehled o profesních kvalifikacích (PK)**, které jsou (na začátku roku 2020) schváleny a jsou uplatnitelné na pracovním trhu v ČR. Jsou rozděleny pod 26 oborů kvalifikace, např. Stavebnictví, geodézie a kartografie (159 PK), Zemědělství a lesnictví (132 PK), Strojírenství a strojírenská výroba (119 PK), Technická chemie a chemie silikátů (96 PK), Potravinářství a potravinářská chemie (105 PK). V rámci vybraného obo-

ru kvalifikace, který se vztahuje ke konkrétnímu oboru vzdělání, získáme přehled schválených a publikovaných PK v dané oblasti¹.

Po kliknutí na záložku Obory vzdělání se pokusíme najít obor vzdělání, který se na škole vyučuje.

Např. k oboru vzdělání 41-51-H/01 Zemědělec – farmář mají vazbu PK Chovatel a ošetřovatel skotu, Chovatel a ošetřovatel prasat a Pěstitel základních plodin, které dohromady skládají úplnou profesní kvalifikaci (ÚPK) Zemědělec – farmář (41-51-H/01). Tyto profesní kvalifikace se označují jako skládající a je třeba absolvovat zkoušky z těchto tří profesních kvalifikací pro připuštění k závěrečné zkoušce pro obor vzdělání Zemědělec – farmář. **Skládající profesní kvalifikace tvoří základ tohoto oboru vzdělání. Odborné kompetence v těchto PK ale mohou přesahovat možnosti výuky na školách v rámci počátečního vzdělávání.**

Po kliknutí na záložku úplné profesní kvalifikace a vybrání ÚPK Zemědělec – farmář získáme informace o dalších profesních kvalifikacích s vazbou na tuto ÚPK. Jsou zde uvedeny rozvíjející profesní kvalifikace Ošetřovatel koní, Chovatel a ošetřovatel ovcí a koz, Chovatel a ošetřovatel drůbeže a bězců, Pěstitel léčivých a aromatických rostlin, Pěstitel chmele a související PK Paznehtář. Zmíněné rozvíjející a související profesní kvalifikace je vhodné využívat pro tvorbu zaměření, specializace ŠVP. Kvalifikace rozvíjející, související nebo navazující i další kvalifikace, u kterých není v rámci portálu narodnikvalifikace.cz uvedena vazba na daný obor vzdělání, ale analýza v rámci projektu MOV určitou vazbu na tento obor identifikovala, je možné volitelně využít.

Při využívání profesních kvalifikací NSK je nutné nejprve hledat odpověď na otázku, zda pro daný obor vzdělání nebo široce koncipovaný obor v rámci komplexní revize existuje popis vazeb profesních kvalifikací vzhledem k oboru v počátečním vzdělávání.

V roce 2017 zpracovávali experti středního odborného vzdělávání analýzu vazeb NSK a oborů vzdělání zapojených do projektu v té době. Bylo zjištěno, že u většiny oborů vzdělání lze najít profesní kvalifikace vztahující se k oboru vzdělání. Ne u všech ale existují všechny PK, které by skládaly – popisovaly obor vzdělání v celém jeho rozsahu. Následně byly vybrány profesní kvalifikace nebo jen některé kompetence z nich k rozpracování v rámci tvorby kvalifikačních modulů.

V příloze **Analýza vazeb NSK a oborů vzdělání** jsou vidět vazby mezi dvěma zahradnickými obory vzdělání a úplnými profesními kvalifikacemi. V uvedeném příkladu se k jednomu oboru vzdělání váže jedna úplná profesní kvalifikace, která je složena z několika povinných (skládajících) profesních kvalifikací. K oboru vzdělání Zahradník byly přiřazeny i další nepovinné profesní kvalifikace, které nejsou součástí ÚPK.

V projektu MOV byla připravena přehledná souhrnná analýza vazeb pro všechny obory vzdělání zapojené v projektu. Výstupem této analýzy jsou **sestavy profesních kvalifikací** (sestavy PK).

---

¹Portál www.narodnikvalifikace.cz.

V mnoha případech nebude možné uvedené schéma zcela využít, protože k příslušným oborům vzdělání neexistují odpovídající PK, které by mohly ÚPK skládat. Dalším úskalím může být to, že standardy profesních kvalifikací vytvářejí odborníci ze světa práce zejména pro ověřování toho, co uchazeč umí, bez ohledu na to, kde se tomu naučil. Kvalifikační a hodnotící standardy profesních kvalifikací jsou východiskem pro tvorbu zadání zkoušek z profesních kvalifikací. Na jejich základě jsou v současné době koncipovány akreditované kurzy směřující k profesní kvalifikaci. Profesní kvalifikace nejsou primárně určeny pro tvorbu školních vzdělávacích programů.

Tvorba výsledků učení z profesních kvalifikací a práce s nimi

Na volbu konkrétních profesních kvalifikací, které bude žadoucí zpracovávat do ŠVP, by mělo navázat rozhodnutí, jakým způsobem zpracovat odborné kompetence z PK NSK.

Profesní kvalifikace obsahují kompetence a kritéria hodnocení, která osvědčují zvládnutí příslušné kompetence pro účely zkoušky z profesní kvalifikace prováděné autorizovanou osobou (zkoušejícím). V ŠVP je naopak třeba formulovat výsledky učení z pozice žáka.

Proto je nutné posoudit kompetence v dané profesní kvalifikaci z hlediska jejich relevance pro výuku v rámci počátečního vzdělávání. Dále je třeba posoudit jejich kritéria hodnocení a zformulovat očekávané výsledky učení využitelné v ŠVP.

Obory vzdělání zařazené v projektu MOV mají tuto transformaci kompetencí na výsledky učení již připravenou. Doporučujeme využít tyto příklady pro obdobné zpracování v dalších oborech vzdělání. **Soustava výsledků učení** na základě provedené transformace kompetencí NSK je uvedena v příloze.

Transformované výsledky učení jsou využívány v projektu MOV pro tvorbu modulů, komplexních úloh a jednotek výsledků učení. Doporučujeme jejich využití při optimalizaci ŠVP.

Soustava výsledků učení představuje soubor výsledků učení navrhovaných do ŠVP. V příloze je uvedena ukázka soustavy výsledků učení pro obor vzdělání 66-51-H/01 Prodavač. Tento obor vzdělání má vazbu na úplnou profesní kvalifikaci Specialista maloobchodu. Pro připuštění k závěrečné zkoušce z oboru vzdělání Prodavač je potřeba předložit osvědčení o získání následujících čtyř skládajících profesních kvalifikací: Prodavač, Pokladní, Skladník a Manažer prodeje. Návrhy výsledků učení vycházejí z již zmíněných čtyř profesních kvalifikací a z výsledků vzdělávání uvedených v rámcovém vzdělávacím programu pro tento obor. Pro návrhy výsledků učení jsme si nejprve zkopírovali kompetence a kritéria z jednotlivých profesních kvalifikací a přiřadili k nim příslušné výsledky vzdělávání z RVP, pokud byly obsaženy. Formulace navrhovaných výsledků učení do ŠVP většinou vycházejí z textů kompetencí v profesních kvalifikacích a z výsledků vzdělávání v RVP. V případě potřeby konkrétnější formulace byla využita i kritéria hodnocení u jednotlivých kompetencí. Navržené výsledky učení byly konzultovány s učiteli, protože je důležité, aby

je bylo možné zařadit do výuky.

Ukázku **využití soustavy výsledků učení** obsahuje příloha.

Přístupy k tvorbě kvalifikačních modulů

Vzdělávací moduly mohou být vytvářeny různými způsoby.

1. **Moduly MOV vycházejí z výsledků učení** stanovených ve společném odborném základu pro příbuzné obory vzdělání nebo v odborném základu pro příslušný obor vzdělání. Sestavení těchto odborných základů vychází z aktualizovaných odborných obsahových okruhů RVP příslušných oborů vzdělání.
2. Vedle toho byly v projektu MOV vytvořeny moduly, které jsou koncipovány na základě profesních kvalifikací a které pro tyto účely nazýváme **moduly kvalifikační**.

Cílem tvorby kvalifikačních modulů je směřování k propojení počátečního a dalšího vzdělávání a umožnění žákům, aby se mohli v případě zájmu či potřeby přihlásit ke zkouškám z profesních kvalifikací a byli na ně již ze školy připraveni.

Moduly MOV, které vznikly na základě profesních kvalifikací, jsou uloženy v informačním systému s vyjádřením vazby na konkrétní profesní kvalifikaci. Školy je mohou využívat pro své potřeby tak, že je převezmou v jejich zveřejněné podobě, pokud jim budou vyhovovat, nebo si je upraví a doplní podle vlastních potřeb přímo v informačním systému. Moduly MOV jsou výběrově doplňovány komplexními úlohami, které též mohou školy v rámci modernizace ŠVP převzít.

Pokud se v informačním systému MOV požadovaný modul nenachází, je možné jej pro účely školy připravit na základě zvolené profesní kvalifikace s využitím šablony pro tvorbu modulů. (Pro tvorbu modulů existuje návodná šablona, do které se zpracovává vlastní modul. V šabloně je u jednotlivých polí uveden návodný text k vyplnění.)

Kvalifikační moduly je možné tvořit přímo s využitím kompetencí (odborných způsobilostí) ze standardu profesní kvalifikace. Název kompetence či kompetencí je třeba uvést do části modulu Očekávané výsledky učení. Z PK mohou být využity všechny kompetence uvedené v PK nebo jen vybrané dle obsahu modulu.

Druhou možností je využití výsledků učení definovaných ve zmíněné soustavě výsledků učení, která vznikla transformací kompetencí a kritérií standardů profesní kvalifikace. Tyto výsledky učení je třeba uvést do části modulu Očekávané výsledky učení.

V části Kritéria hodnocení je doporučeno použít kritéria hodnocení uvedená v hodnoticím standardu příslušné profesní kvalifikace u jednotlivých kompetencí. Kritéria hodnocení mohou učitelé formulovat i jinak s ohledem na své zkušenosti s výukou a hodnocením.

Tvorba kvalifikačních modulů

Následující část textu je věnována seznámení se strukturou modulu. Obsahuje doporučení pro tvorbu jednotlivých částí kvalifikačních modulů. Východiskem je „**Metodika tvorby vzdělávacích modulů**“, která vznikla úpravou dřívější metodiky „Modulární projektování školních vzdělávacích programů v odborném vzdělávání: příručka pro SOŠ a SOU k tvorbě ŠVP a vzdělávacích modulů ECVET“² pro účely projektu MOV. Popsaná struktura modulu odpovídá šabloně modulu, kterou využívali členové pracovních skupin pro tvorbu modulů.

Struktura kvalifikačního modulu

Každý modul se skládá ze tří základních částí – vstupní část, jádro modulu a výstupní část.

Vstupní část: základní identifikační údaje a přehledná informace o kvalifikačním modulu

Vstupní část poskytuje základní identifikační údaje a přehlednou a stručnou informaci o daném kvalifikačním modulu:

Název modulu formulujeme stručně, musí odpovídat obsahu modulu a může být v případě kvalifikačního modulu totožný s názvem profesní kvalifikace (např. Expedient velkoobchodu, Skladník).

Kód modulu umožňuje snadnou orientaci a jednoznačnou identifikaci modulů. V rámci projektu MOV je stanoven metodickým týmem a zahrnuje níže uvedené informace, které se dále uvádějí.

Kategorie dosaženého vzdělání, pro kterou lze modul využít. Pokud je modul určen pro obor vzdělání s výučním listem, bude označena varianta s kategorií E nebo H, pro obor vzdělání s maturitní zkouškou L0 nebo M.

Skupiny oborů vzdělání. Skupina oborů vzdělání vychází z klasifikace KKOV a odpovídá prvnímu dvojčíslí v kódu oboru vzdělání.

Konkrétní příklady obsahuje příloha **Tvorba vstupní části vzdělávacího modulu**.

Typ modulu vychází z charakteru modulu. Rozlišujeme moduly všeobecné nebo odborné, a odborné dále rozdělujeme na odborné praktické, odborné teoretické, odborné teoreticko-praktické. V případě, že bude modul využíván ve více oborech vzdělání a bude mít průřezový charakter, je třeba zaškrtnout zároveň i odborný průřezový. Všechny kvalifikační moduly, které vycházejí z profesních kvalifikací, musí mít vyznačenou vazbu na profesní kvalifikaci NSK.

Platnost modulu se vyjádří datem, od něhož je modul platný, např. od 1. září 2020.

---

²Modulární projektování školních vzdělávacích programů. Národní ústav pro vzdělávání, 2012.

Vstupní požadavky vymezují požadovanou úroveň vstupních vědomostí a dovedností, které jsou předpokladem pro úspěšné vzdělávání v daném modulu. Doporučujeme zde vyjmenovat moduly, které je třeba absolvovat před zahájením výuky tohoto modulu.

Jádro modulu: cílové zaměření a obsah modulu

Jádro modulu je nejdůležitější částí kvalifikačního modulu. Vypovídá o cílovém zaměření a obsahu modulu, strategiích a učebních činnostech žáka, které společně vedou ke splnění požadovaných očekávaných výsledků učení. Jádro modulu tvoří:

Charakteristika modulu stručně a výstižně vysvětluje didaktické cíle a přínos modulu k profilu absolventa. Důležitým prvkem je uvedení vazby na konkrétní profesní kvalifikaci či kvalifikace.

Očekávané výsledky učení zahrnují výčet stěžejních kompetencí, jejichž formulace vycházejí přímo z názvů kompetencí (odborných způsobilostí) z příslušné profesní kvalifikace, nebo je formulujeme s využitím aktivních sloves, z pozice žáka, na základě kompetencí a případně i kritérií z příslušné profesní kvalifikace. U oborů vzdělání, které byly zařazeny do projektu MOV, je možné využít již připravené výsledky učení ze soustavy výsledků učení, která vznikla transformací NSK do počátečního vzdělávání.

Konkrétní příklady obsahuje příloha **Tvorba jádra vzdělávacího modulu 1**.

Obsah vzdělávání zahrnuje výčet učiva, který je nutný k dosažení očekávaných výsledků učení. Očekávané výsledky učení a obsah vzdělávání musí být v souladu.

Učební činnosti žáků a strategie výuky směřují k dosažení konkrétně uvedených očekávaných výsledků učení a jejich volba musí odpovídat studijním předpokladům žáků a také kategorii oboru vzdělání, pro kterou je modul připravován (E, H, M, L0). Uvádíme zde preferované metody a formy výuky a zaměříme se na návrh vhodných učebních činností žáků, které povedou ke zvládnutí očekávaných výsledků učení.

Konkrétní příklady obsahuje příloha **Tvorba jádra vzdělávacího modulu 2**.

Zařazení do učebního plánu, ročník. Je třeba uvést doporučení k zařazení do učebního plánu v závislosti na oboru vzdělání / kategorii dosaženého vzdělání. Pokud bude zachována výuka v předmětovém uspořádání, bude zde uveden příslušný vyučovací předmět a ročník, pro který je modul doporučen k využití.

Výstupní část modulu: způsob ověřování plánovaných výsledků učení a hodnocení výkonu žáka

Výstupní část modulu popisuje způsob ověřování plánovaných výsledků učení a hodnocení výkonu žáka. Přispívá se tím k větší objektivitě hodnocení a informovanosti o průběhu

vzdělávání v modulu. **Způsob ověřování dosažených výsledků** zahrnuje metody a formy, které budou pro ověřování a hodnocení použity. Na jejich základě učitel posuzuje, zda žák kritéria hodnocení splnil.

Metody mohou být různé: zkoušení (ústní, písemné, praktické), rozhovor, didaktické testy, vypracování a obhajoba práce (např. ročníkové, seminární, žákovského projektu), pozorování činnosti žáka, zhodnocení kvality produktu, sebehodnocení, hodnocení týmové.

Při sestavování způsobu ověřování je snaha o zvýšení objektivitu hodnocení vzhledem k jednotlivým žákům, zejména pak k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, měla by vést k využívání co nejširšího repertoáru metod hodnocení.

Dále se uvádí **způsob hodnocení** (známkou, slovně, bodově, procentuálně aj.), u bodového nebo procentuálního hodnocení se uvádí i přepočtení dílčích hodnocení na celkové hodnocení a klasifikaci. Při hodnocení známkou je důležité stanovit kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace, a to i ve vazbě na klasifikační řád školy.

Kritéria hodnocení jsou důležitá pro posouzení toho, zda bylo dosaženo celkového záměru vzdělávacího modulu. Vyplynají z očekávaných výsledků učení a popisují, jak se přesvědčit, že jim výkon žáka odpovídá. Zaměřují se na požadovanou kvalitu a úroveň stanovených výsledků a jsou formulována tak, aby umožnila jejich ověření. V kvalifikačních modulech lze převzít text kritérií hodnocení z hodnoticího standardu příslušné profesní kvalifikace. Doporučujeme **pro každý očekávaný výsledek učení stanovit 2 až 4 kritéria pro jeho ověření**, popř. uvést i podíl (váhu) jednotlivých kritérií na celkovém hodnocení, a tím určit způsob stanovení výsledné známky.

Doporučená literatura obsahuje seznam základních učebnic či učebnice a další zdroje informací, které přímo souvisejí se stanoveným obsahem modulu. Literatura je určena především žákům, proto by měla být pro žáky dostupná a přiměřená. Nezapomínáme uvádět kompletní bibliografické údaje. Je důležité zohlednit nejnovější poznatky v oboru a vyučovací předmětu. Doporučujeme vygenerovat si citaci, např. s použitím webu www.citace.com. Služba respektuje aktuální verzi normy ČSN ISO 690.

Konkrétní příklady obsahuje příloha **Tvorba výstupní části vzdělávacího modulu**.

V rámci projektu MOV byly k vybraným modulům vytvořeny **komplexní úlohy**, které nebudou zařazovány do školních vzdělávacích programů, ale jsou určeny pro realizaci výuky daných modulů. Jejich využití je dobrovolné, je možné je využít ve stávající podobě nebo si je upravit dle svých potřeb.

Pod pojmem komplexní úloha rozumíme výchozí materiál (text, graf, nákres, fotografie, mapa, obrázek, schéma, video, výrobek, prezentace, technický výkres, kombinace souvislého a nesouvislého textu...) a určitý počet jednotlivých úloh vztahujících se nebo směřujících k výchozímu materiálu.

Využití výsledků učení transformovaných z profesních kvalifikací v učebních osnovách

Další možností je zpracování výsledků učení formulovaných na základě příslušné profesní kvalifikace přímo do učebních osnov, tedy bez využití modulů.

V takovém případě je třeba:

- využít formulaci výsledků učení ze soustavy výsledků učení, pokud k dané PK existují;
- formulovat výsledky učení (z pozice žáka) na základě příslušné PK a ty pak využít v učební osnově odborného předmětu nebo odborného výcviku.

Pro ukázkou uvedených přístupů uvádíme **kvalifikační modul Řez ovocných dřevin** vycházející přímo z profesní kvalifikace a **modul Skladník** využívající výsledky učení ze soustavy výsledků učení, která vznikla transformací PK Skladník.

Souhrn přístupů využívajících NSK při modernizaci ŠVP

Podle stupně modularizace je možné rozlišit následující přístupy k modernizaci ŠVP s uplatněním kvalifikačních modulů, tedy podle PK NSK.

- Plně modularizovaný ŠVP – celý modulárně uspořádaný program.
- Částečně modularizovaný ŠVP – s vybranými předměty uspořádanými modulárně.
- Tematicky modularizovaný ŠVP – se zpracovanými moduly do učebních osnov nebo kombinace uspořádání č. 2 a 3.
- Čtvrtou možností je uplatnění PK NSK v předmětově uspořádaném ŠVP zpracováním formulací výsledků učení vycházejících z NSK.

U každého z těchto přístupů je dále vhodné zohlednit změny v organizaci, v obsahu a v rozsahu praktického vyučování, zařazení komplexních úloh a využívání dalších nástrojů vytvořených v projektu, např. plány spolupráce se zaměstnavateli, jednotky výsledků učení realizované na pracovišti zaměstnavatele, portfolio žáka apod.

Na začátku je nutné určit (na základě předcházející analýzy ŠVP), který z uvedených přístupů škola uplatní. Vedle toho je třeba mít na zřeteli další aspekty, které mohou být rozhodující, jako např. vize a dlouhodobá představa o vývoji školy, plánovaná skladba oborů s ohledem na potřeby trhu práce v regionu a jeho dlouhodobý rozvoj, potřeby zaměstnavatelů, zatraktivnění nabízených oborů vzdělání pro žáky včetně návaznosti na trh práce.

Charakteristika možných přístupů k úpravě ŠVP

Přístup 1 – plně modularizovaný ŠVP

Pokud se škola rozhodla pro modulární uspořádání celého ŠVP, je prvním krokem

prostudování schématu pokrytí vzdělávacího programu moduly, které zpracovala pracovní skupina MOV, nebo zpracování vlastního schématu pokrytí moduly v rámci vzdělávacího programu. Zároveň škola určí, které PK využije, s jakým cílem a v jakém rozsahu. Pokud existuje úplná profesní kvalifikace, je nutné ji do vzdělávacího programu zapracovat.

Přístup 2 – částečně modularizovaný ŠVP (s vybranými předměty uspořádanými modulárně)

V případě výběru této možnosti moduly nahrazují celý předmět nebo odborný obsahový okruh. V případě kvalifikačních modulů se škola zaměřuje na prohloubení kvalifikace v dané oblasti nebo realizaci zaměření ŠVP.

Přístup 3 – tematicky modularizovaný ŠVP (s moduly zpracovanými do učebních osnov)

V případě modernizace ŠVP, která nebude zasahovat do vzdělávacího programu tak hluboko jako u celkově anebo částečně modularizovaného ŠVP, je možné použít cestu vložení některých témat zpracovaných do modulů vyučovacích předmětů. To může přinést především nové přístupy k výuce stávajících předmětů, nová modernější témata, zajistit stejný přístup k jejich výuce napříč obory či sblížení přístupů učitelů k tématu. Proto i tento způsob, byť nepřináší ucelený modulární systém, může být přínosný. Umožní školám vyzkoušet práci s moduly a žákům nabídnout mnohdy zajímavá a transparentně provedená a zakončená témata. Účelný přístup to může být i v případě, že se jedná o kvalifikační moduly na základě PK NSK.

Přístup 4 – ŠVP koncipovaný předmětově s využitím výsledků učení formulovaných na základě profesních kvalifikací NSK

Odborné předměty a odborný výcvik budou zpracovány s využitím očekávaných výsledků učení formulovaných na základě PK NSK, a to jak za účelem získání základních znalostí a dovedností v oboru, tak za účelem prohloubení kvalifikace nebo získání specializace v oboru. Tyto výsledky učení lze získat ze **soustavy výsledků učení podle NSK**, která již byla zpracována pro část oborů a profesních kvalifikací, nebo formulovat výsledky učení podle zásad formulování výsledků učení pro účely tvorby ŠVP.

Úvodní údaje k celkovému uspořádání ŠVP

Úvodní identifikační údaje

Pokud ŠVP nabízí odbornou profilaci oboru vzdělání formou odborného zaměření, je třeba uvést název odborného/odborných zaměření do úvodních identifikačních údajů. Odborná zaměření se stanoví výběrem z nabídky odborných zaměření v RVP nebo podle profesních kvalifikací NSK dle pokynů v RVP, popřípadě jako specializace vztahující se k novým technologiím a pracovním činnostem v oboru.

Příklady využití profesních kvalifikací pro tvorbu odborných zaměření:

- Profesní kvalifikace Programátor může být využita pro odborné zaměření Progra-

- mování v rámci oboru vzdělání 18-20-M/01 Informační a komunikační technologie.
- Profesionální kvalifikace Mechatronika může být použita pro odborné zaměření Mechatronika v rámci oboru vzdělání 23-41-M/01 Strojírenství.
- Profesionální kvalifikace Pěstitel chmele může být využita pro odborné zaměření Pěstování chmele v rámci oboru vzdělání 41-51-H/01 Zemědělec – farmář.
- Profesionální kvalifikace Greenkeeper může být využita pro odborné zaměření Údržba golfových hřišť v rámci oboru vzdělání 41-44-M/01 Zahradnictví.

Profil absolventa a charakteristika ŠVP

Profil absolventa

Základní rysy profilu absolventa: Slouží zejména navenek jako informace pro zaměstnavatele, personalisty, uchazeče o studium a jejich rodiče. Má být srozumitelný, stručný a má vystihovat podstatu oboru. Zahrnuje popis uplatnění absolventa v praxi – pokud se vytváří zaměření nebo různé směry prostřednictvím modulů nebo profesionálních kvalifikací, je nutné to zde uvést. Z kompetencí absolventa se vybírají ty, které jsou stěžejní pro daný obor a prosazení se na trhu práce. Měly by být formulovány na obecnější úrovni, neuvádí se dílčí znalosti a dovednosti (zdůrazňují se pouze v případě specializací).

Modulární úprava ŠVP se může a nemusí odrazit v profilu absolventa. Jestliže se v rámci modularizace ŠVP nabízí různé specializace a směry, kterými se žák může ubírat, je to třeba popsat i v rámci možného uplatnění absolventa, získaných kompetencí apod. Zvláště pokud byly získány na základě profesionální kvalifikace v NSK.

Úprava ŠVP, do něhož byly zařazeny některé vybrané odborné předměty realizované modulárně, se může, ale také nemusí odrazit v profilu absolventa. Jde o to, jaké cíle jsou tímto uspořádáním sledovány a zda se promítnou v profilu absolventa. Jestliže se v rámci modernizovaného ŠVP nabízí různé specializace či zaměření, které žák může získat, je třeba to popsat i v rámci možného uplatnění absolventa.

Charakteristika ŠVP

Charakteristika ŠVP poskytuje informace o vzdělávacím programu. Slouží především pro učitele a je shrnutím představy o pojetí a průběhu vzdělávání podle vzdělávacího programu.

Zahrnuje celkové pojetí ŠVP ve vztahu k profilu absolventa, např. vytvořená zaměření, profilaci, vazbu na profesionální kvalifikace NSK, možnost postupného ukončování vzdělávací dráhy včetně konkretizace. Tím se rozumí např. popis modulárního uspořádání, uvedení profesionálních kvalifikací, ke kterým příprava směřuje, nebo jakou poskytují specializaci, dále zmínka o využití komplexních úloh, které přispívají k vlastní realizaci modulů a ztraktivnění učiva. Do charakteristiky ŠVP je nutné vložit formulaci, která odráží uspořádání programu.

Učební plán, seznam vzdělávacích modulů a učebních osnov

Seznam modulů

Do ŠVP je třeba zařadit přehled využitých modulů a jejich označení, případně datum platnosti modulu, zařazení modulů do vyučovacích předmětů, v nichž budou realizovány.

Tuto tabulku pak lze v případě změn aktualizovat.

Učební plán – distribuční matice

Plně modularizovaný ŠVP: Učební plán předmětového uspořádání je třeba nahradit distribuční maticí. Ta vyjadřuje využití modulů v rámci rozvržení do ročníků.

1. učební plán / distribuční matice
2. poznámky k učebnímu plánu – musí obsahovat informace k využití modulů či jiné skutečnosti
3. přehled rozvržení týdnů ve školním roce, včetně projektových týdnů apod.

Jednotlivé vzdělávací moduly

Zde je potřebné zvolit logický sled vzdělávacích modulů v ŠVP (koresponduje s předřazeným seznamem modulů).

Jednotlivé učební osnovy

Doporučujeme zaměřit se na pojetí učební osnovy. Sem také patří nutnost doplnit do výukových strategií zařazení modulů v rámci předmětu.

Výsledky učení odvozené z PK jsou nahrazeny příslušným kvalifikačním modulem nebo jsou formulovány na základě kompetencí PK NSK.

Popis materiálního a personálního zajištění výuky v daném ŠVP a oboru vzdělání

Pro začlenění výuky podle PK je třeba zajistit výuku kvalifikovanými učiteli, popř. odborníky z praxe. Je potřeba prověřit, zda má škola dostatečné prostory pro tuto výuku, vybavení učebními pomůckami a jinými didaktickými prostředky včetně učebnic a učebních textů, zda bude škola využívat výukové prostory nebo prostředky jiných subjektů. Informace k potřebnému materiálně technickému vybavení jsou k dispozici v hodnoticích standardech příslušných profesních kvalifikací.

Ukázku z profesní kvalifikace Mechatronik obsahuje příloha. Výše uvedené požadavky byly sepsány pro zajištění zkoušky z této profesní kvalifikace, nikoli pro zajištění výuky, přesto jsou vhodným vodítkem pro materiální zajištění výuky.

Doplňující text

- Otázky a odpovědi ke konkrétní práci na úpravách ŠVP
- Zobecnění možného postupu začleňování NSK do ŠVP
- Souvislosti aktivit směřujících k úpravě ŠVP
- Ukázka konkrétní práce při začleňování profesní kvalifikace
- Uplatnění profesních kvalifikací u závěrečné zkoušky

Otázky a odpovědi ke konkrétní práci na úpravách ŠVP

Musíme řešit začlenění NSK při úpravách ŠVP v souvislosti se schválením aktualizovaných rámcových vzdělávacích programů?

Nemusíte. Než se rozhodnete, zda NSK do ŠVP zapracovat, doporučujeme vám seznámit se s profesními kvalifikacemi, které by mohly být využitelné pro výuku ve vašem oboru vzdělání. Doporučujeme konzultovat možnosti využití NSK se sociálními partnery v regionu.

Co nám přinese zapracování NSK do ŠVP a výuka s využitím profesních kvalifikací?

Výuka v souladu s platnými profesními kvalifikacemi usnadní výuku odborných předmětů z hlediska její aktuálnosti a zajistí přípravu v souladu s požadavky zaměstnavatelů. Využití profesních kvalifikací zjednoduší přípravu odborného zaměření ŠVP, které je odvozeno od příslušného RVP a požadavků trhu práce na některé specializované činnosti či kvalifikace v odvětví.

Kde najdeme pomoc se zapracováním NSK do našeho školního vzdělávacího programu?

Profesní kvalifikace najdete na webu www.narodnikvalifikace.cz a rady v metodické příručce. V rámci projektu MOV byly vytvořeny materiály, které školám usnadní začlenění NSK do ŠVP.

Je zapracování NSK do ŠVP složité a časově náročné?

Zapracování NSK do ŠVP není složité. Časově náročnější může být příprava zahrnující seznámení s profesními kvalifikacemi a transformace (převedení) jejich kompetencí a kritérií do výsledků učení, které nově zařadíte do ŠVP. Pro obory vzdělání zařazené do projektu MOV byla již transformace pro školy připravena, u dalších oborů vzdělání je možné postupovat analogickým způsobem.

Získají žáci, kteří absolvovali výuku podle profesních kvalifikací, automaticky také osvědčení o získání těchto profesních kvalifikací?

V současné době toto platná právní úprava neumožňuje. Pokud je však škola autorizovanou osobou a je tedy oprávněna provádět zkoušky podle profesních kvalifikací, může při splnění požadavků daných zákonem č. 179/2006 Sb. a souvisejícími předpisy vyzkoušet i žáky či absolventy dané školy. Mezi zmíněné požadavky patří např. věková hranice minimálně 18 let.

Zobecnění možného postupu začleňování NSK do ŠVP

1. Je potřeba zjistit, které profesní kvalifikace jsou k dispozici pro využití ve vašem školním vzdělávacím programu.
2. Je třeba porovnat kompetence z příslušných profesních kvalifikací s odbornými kompetencemi uvedenými v profilu absolventa stávajícího ŠVP.
3. Je třeba doplnit do profilu absolventa odborné kompetence, které nově absolventi získají. Doplnění odborných kompetencí by mělo odrážet záměry, směřování školy a být v souladu s požadavky trhu práce v regionu. Není potřeba do profilu absolventa kopírovat přesný text kompetencí, je možné obsah kompetencí popsat stručněji tak, aby byl profil absolventa srozumitelný pro všechny, kteří ho budou číst. Profil absolventa by neměl přesáhnout 2 strany. Doplnit je potřeba i popis uplatnění absolventa, pokud zařazením výuky podle PK dojde k rozšíření uplatnění na trhu práce.
4. Je vhodné doplnit do profilu absolventa informaci, že v rámci výuky v oboru vzdělání jsou žáci připravováni také na získání následujících profesních kvalifikací.
5. Je potřeba doplnit charakteristiku školního vzdělávacího programu, zejména část Popis celkového pojetí vzdělávání. S doplněním kompetencí z profesních kvalifikací může souviset změna odborného zaměření školy, potřeba úpravy organizace výuky (v souvislosti se zařazením výuky některých modulů či nových povinných nebo volitelných vyučovacích předmětů) a změny v praktickém vyučování.
6. Je potřeba upravit učební plán z hlediska hodinových dotací, případně zařadit nový povinný nebo volitelný vyučovací předmět. Do poznámek k učebnímu plánu je potřeba uvést názvy modulů, které budou využívány v jednotlivých vyučovacích předmětech. Pokud bude celý ŠVP zpracován modulárně, učební plán bude nahrazen distribuční maticí (maticí modulů).
7. Je třeba zapracovat výsledky učení. Změny v učebních osnovách mohou mít pouze podobu úprav výsledků vzdělávání, nebo doplnění nových výsledků vzdělávání a s tím spojených úprav pojetí učební osnovy. V případě zařazení nového vyučovacích předmětu bude potřeba podle metodiky tvorby ŠVP zpracovat novou učební osnovu. Doporučujeme zařadit do ŠVP kvalifikační moduly, které jsou připraveny k využití školami v projektu MOV. Je také možné existující modul upravit podle potřeb školy, např. jeho hodinovou dotaci, způsoby a kritéria hodnocení apod., nebo provést větší změny, např. rozdělit existující teoreticko-praktický modul na modul teoretický a modul praktický.
8. Je třeba zvážit doplnění personálního a materiálního zajištění výuky v souvislosti se začleněním PK.

Souvislosti aktivit směřujících k úpravě ŠVP

Pokud je nutné upravovat ŠVP, je vhodné nejprve se seznámit s provedenými změnami v RVP a poté, na úrovni školních kolektivů, přistoupit k rozdělení prací. Ve všech aktualizovaných RVP je zařazena nová kapitola Vazba kurikula odborného vzdělávání na Národní

soustavu kvalifikací. V této kapitole jsou uvedeny úplné profesní kvalifikace nebo profesní kvalifikace, které mají vazbu na obor vzdělání.

Odborné kompetence v RVP by měly požadavky trhu práce vycházející z RVP zohledňovat. Tyto informace mají pro školy spíše informativní charakter a využití profesních kvalifikací při úpravách ŠVP je dobrovolné. Profesní kvalifikace můžeme v současné době vnímat jako zdroj pro inovace odborného obsahu ŠVP. Seznámit se s profesními kvalifikacemi, které by mohly sloužit k inovaci a aktualizaci odborného obsahu ŠVP, je možné na webu www.narodnikvalifikace.cz. Je možné najít obor či odvětví, ke kterému patří obor či obory vzdělání vyučované ve škole, a po této volbě se zobrazí profesní kvalifikace, které jsou schválené. Další možností je vyhledat si příslušný obor vzdělání a podívat se, zda jsou u něj uvedeny tzv. skládající profesní kvalifikace. Skládající profesní kvalifikace umožňují přístup k závěrečné nebo maturitní zkoušce. U vybraných oborů vzdělání je uvedeno, které profesní kvalifikace je třeba získat. Jsou to tedy kvalifikace, které mají úzký vztah k danému oboru vzdělání.

Pro tvorbu zaměření či specializací školy je možné využít další profesní kvalifikace. U některých z nich je možné najít informaci, že jsou rozvíjející nebo navazující, případně související. Kvalifikace, které nepatří mezi skládající, pracovním označujeme termínem nepovinné profesní kvalifikace.

Ukázka konkrétní práce při začleňování profesní kvalifikace

Nejdříve si každou profesní kvalifikaci otevřeme a do pomocné tabulky si zkopírujeme názvy kompetencí a kritérií hodnocení. K ruce si vezmeme stávající školní vzdělávací program a zjistíme, jak byla výuka vedoucí ke zmíněným kompetencím řešena na škole doposud.

Podíváme se do profilu absolventa, kde by měly být přehledně uvedeny odborné kompetence, které by měl mít absolvent po absolvování výuky. Porovnáme texty a zjistíme, zda odborné kompetence z profesní kvalifikace jsou již v současném ŠVP zařazeny. Pokud zjistíme, že v profilu absolventa nejsou všechny kompetence uvedené ve standardu PK řešeny, zaznamenáme informaci do tabulky. Takto provedeme kontrolu u všech skládajících profesních kvalifikací. U skládajících profesních kvalifikací lze předpokládat, že většina kompetencí z profesních kvalifikací bude v nějaké podobě v profesním profilu obsažena. Podrobnější zkoumání bude potřeba provést na úrovni jednotlivých vyučovacích předmětů nebo modulů. Výsledky vzdělávání uvedené v ŠVP mohou korespondovat s názvy kompetencí nebo přímo s kritérii hodnocení, která jsou uvedena v hodnoticím standardu vždy pod názvy kompetencí.

Učitelé, kteří mají zkušenosti s výukou daného vyučovacím předmětu nebo modulu, navrhnou do tabulky formulace výsledků učení, které mohou být využity v upraveném (aktualizovaném) ŠVP. Mohou využít formulaci ze stávajícího ŠVP, pokud je již problematika

dané kompetence součástí výuky, nebo formulace upravit, či v případě nového zařazení výsledku učení do výuky navrhnout výsledek zcela nově. Při formulaci výsledků učení je možné využít přímo texty hodnoticích standardů daných profesních kvalifikací, ale nedoporučujeme je bezmyšlenkovitě přebírat. Profesní kvalifikace nebyly vytvořeny pro účely počátečního vzdělávání na školách, ale pro účely zkoušení dospělých, kteří si nechávají ověřit své znalosti, dovednosti, kompetence. Kompetence a kritéria některých profesních kvalifikací nejsou vždy formulovány na takové úrovni konkrétnosti, kterou potřebujeme mít ve školních vzdělávacích programech.

V příloze je uveden konkrétní příklad návrhů **výsledků učení pro obor vzdělání Zemědělec – farmář**.

Uplatnění profesních kvalifikací u závěrečné zkoušky

Vzdělávání v oborech vzdělání kategorií E a H je zakončováno složením závěrečné zkoušky. U závěrečných zkoušek jsou ověřovány znalosti a dovednosti žáků v rámci písemné, praktické a ústní zkoušky podle jednotného zadání připravovaného pro každý obor vzdělání v souladu s platnou legislativou (zejména s vyhláškou č. 47/2005 Sb. v platném znění).

Záměrem uplatnění profesních kvalifikací u závěrečné zkoušky je pružněji reagovat na měnící se požadavky trhu práce.

Zaměříme se zejména na praktickou zkoušku, která nejlépe odpovídá činnostem, které bude absolvent oboru vzdělání v rámci svého pracovního uplatnění vykonávat. Zajímavé je porovnat požadavky zadání témat praktické zkoušky s příslušnými hodnoticími standardy profesních kvalifikací. Bylo zjištěno, že témata praktické zkoušky jsou řešena v jednotlivých oborech vzdělání specificky, velmi se liší rozsahem. Zadání některých témat zahrnují jen několik vybraných činností, které odpovídají např. jen jedné kompetenci v profesní kvalifikaci, jiná zadání jsou velmi komplexní a pokrývají téměř všechny kompetence příslušné profesní kvalifikace.

Pokud se na úrovni školy rozhodneme vyučovat nové odborné zaměření nebo si jen rozšíříme výuku v rámci stávajícího ŠVP podle profesní kvalifikace, je potřeba si ověřit, zda již je v současné době v jednotném zadání obsaženo příslušné téma či témata, které/á budou ověřovat doplněné výsledky učení (vzdělávání) podle profesních kvalifikací. Např. jednotné zadání závěrečné zkoušky pro obor vzdělání Zemědělec – farmář v současné době obsahuje témata ve vazbě na profesní kvalifikaci Pěstitel základních plodin.

Pokud vhodné téma pro uplatnění profesní kvalifikace v jednotném zadání obsaženo není, přicházejí v úvahu tři možnosti jeho řešení. První možností, která je v kompetenci školy, je **zařadit další téma do tzv. školní části**. V tomto případě řeší žák v rámci praktické zkoušky dvě témata – téma z jednotného zadání a téma ze školní části. Školní část slouží k tomu, aby škola mohla uplatnit u praktické zkoušky svá specifika vyjádřená v ŠVP. Pokud škola tuto část do praktické zkoušky zařadí, vytváří její obsah sama a plně za něj odpovídá. Pro

hodnocení školní části platí, že může ovlivnit celkové hodnocení praktické zkoušky maximálně v rozmezí jednoho klasifikačního stupně. Úspěšné řešení školní části však nemůže zlepšit celkové hodnocení, pokud žák při řešení tématu jednotného zadání neuspěje, v tom případě je klasifikován stupněm „5 – nedostatečný“. Při zařazení školní části je potřeba myslet na to, že maximální délka praktické zkoušky je 21 hodin (s výjimkou uměleckých oborů). Do tohoto času se musí vejít doba potřebná pro plnění tématu z jednotného zadání a tématu ze školní části. Pro tvorbu tématu školní části (vybavení pracoviště, pokyny pro žáka, zadání, hodnocení – kritéria a pravidla) doporučujeme využít hodnoticí standard příslušné profesní kvalifikace, ze kterého je možné použít nejen texty kompetencí a kritérií, ale i pokyny k realizaci zkoušky a materiálně technické vybavení.

Druhou možností je, u oborů vzdělání kategorie H, využít **téma Praktická zkouška ve firmě**, v rámci kterého lze připravit zadání s využitím hodnoticího standardu profesní kvalifikace. Toto otevřené téma je součástí jednotného zadání těch oborů vzdělání, kde si to vyžádala školská praxe. Více naleznete v [metodickém materiálu k zajištění praktické zkoušky podle jednotného zadání na reálném pracovišti](#) (ve firmě, v podniku, v soukromé podnikatelské instituci).

Třetí možností je navrhnout tvorbu **nového tématu praktické zkoušky pro jednotné zadání závěrečné zkoušky v daném oboru vzdělání** po dohodě s Centrem pro zjišťování výsledků vzdělávání. Toto bude účelné zejména v případě, že obsah nového tématu má vazbu na rámcový vzdělávací program příslušného oboru vzdělání a lze předpokládat zájem více škol o využívání tohoto tématu. V současné době jsou při tvorbě jednotného zadání zohledňovány aktuální požadavky na výkon povolání dle příslušných profesních kvalifikací.

Přílohy

Příloha č. 1: Charakteristiky NSK

Charakteristiky NSK

Příloha obsahuje vybrané charakteristiky NSK.

Příloha č. 2: Analýza vazeb NSK a oborů vzdělání

Analýza vazeb NSK a oborů vzdělání

Příloha obsahuje informace o analýze vazeb NSK a oborů vzdělání a demonstruje analyzované vazby na konkrétním příkladu.

Příloha č. 3: Vazby profesních kvalifikací na obory vzdělání

Vazby PK na obory vzdělání

Sestava PK představuje skupinu profesních kvalifikací s vazbou na konkrétní obor vzdělání. Sestavy PK nabízejí školám přehled profesních kvalifikací využitelných pro výuku na školách v jednotlivých oborech vzdělání. Profesní kvalifikace je možné využívat jednotlivě, není potřeba je zařazovat do výuky v sestavách definovaných v projektu MOV.

Příloha č. 4: Soustava výsledků učení na základě NSK

Soustava výsledků učení na základě NSK

Příloha obsahuje pracovní verzi soustavy výsledků učení stanovených na základě transformace kompetencí v NSK.

Příloha č. 5: Ukázka ze soustavy výsledků učení pro obor vzdělání Prodavač

Ukázka ze soustavy výsledků učení – Prodavač

Příloha obsahuje ukázkou vybranou ze soustavy výsledků učení pro obor vzdělání 66-51-H/01 Prodavač.

Příloha č. 6: Tvorba vstupní části vzdělávacího modulu

Tvorba vstupní části vzdělávacího modulu

Příloha obsahuje ukázkou přístupu k tvorbě vstupní části vzdělávacího modulu.

Příloha č. 7: Tvorba jádra vzdělávacího modulu 1

Tvorba jádra vzdělávacího modulu 1

Příloha obsahuje ukázkou přístupu k tvorbě části jádra vzdělávacího modulu.

Příloha č. 8: Tvorba jádra vzdělávacího modulu 2

Tvorba jádra vzdělávacího modulu 2

Příloha obsahuje ukázkou přístupu k tvorbě další části jádra vzdělávacího modulu.

Příloha č. 9: Tvorba výstupní části vzdělávacího modulu

Tvorba výstupní části vzdělávacího modulu

Příloha obsahuje ukázkou přístupu k tvorbě výstupní části vzdělávacího modulu.

Příloha č. 10: Komplexní úloha: Založení a ošetřování trávníku

Komplexní úloha: Založení a ošetřování trávníku

Příloha obsahuje příklad komplexní úlohy, která byla vytvořena v projektu MOV. Komplexní úloha Založení a ošetřování trávníku byla připravena pro realizaci modulu s obdobným názvem Zakládání a ošetřování trávníků.

Příloha č. 11: Úplný kvalifikační modul Řez ovocných dřevin

Kvalifikační modul Řez ovocných dřevin

Příloha obsahuje úplný kvalifikační modul Řez ovocných dřevin.

Příloha č. 12: Úplný kvalifikační modul Skladník

Kvalifikační modul Skladník

Příloha obsahuje úplný kvalifikační modul Skladník.

Příloha č. 13: Popis materiálního zajištění v profesní kvalifikaci Mechatronik

Materiální zajištění v profesní kvalifikaci Mechatronik

Příloha obsahuje ukázkou popisu materiálního zajištění ve standardu profesní kvalifikace Mechatronik.

Příloha č. 14: Výsledky učení pro obor vzdělání Zemědělec – farmář

Výsledky učení pro obor vzdělání Zemědělec – farmář

Příloha obsahuje příklad návrhu výsledků učení stanovených pro obor vzdělání Zemědělec – farmář.

Pojmy

Autorizace

Oprávnění fyzické nebo právnické osoby ověřovat způsobem vymezeným v příslušném hodnoticím standardu dosažení odborné způsobilosti fyzické osoby vymezené v příslušném kvalifikačním standardu profesní kvalifikace, pro kterou bylo oprávnění uděleno (vymezení zákonem).

Autorizovaná osoba

Fyzická nebo právnická osoba, které byla udělena autorizace podle zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání; je oprávněna organizovat zkouškovou činnost za účelem získání oprávnění k výkonu profesní kvalifikace (vymezení zákonem).

Autorizující orgán

Ústřední správní úřad příslušný k rozhodování o udělení, prodloužení platnosti nebo odnětí autorizace na základě skutečnosti, že do jeho působnosti uvedené v příloze k zákonu náleží povolání, popřípadě pracovní činnosti, jejichž výkonu se příslušná profesní kvalifikace týká, nebo jehož působnost je danému povolání, popřípadě pracovním činnostem, nejbližší (vymezení zákonem).

Centrální databáze kompetencí

Soubor více než 10 000 okódovaných odborných způsobilostí (kompetencí), které jsou společné pro NSK a NSP.

ECVET, Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu

Nástroj využívaný v počátečním i dalším vzdělávání. Podporuje celoživotní učení, mobilitu učících se a flexibilitu i individualizaci cest vedoucích k získání kvalifikace. Umožňuje přenos, uznávání a shromažďování zhodnocených výsledků učení jednotlivců.

ECVET chápe kvalifikace jako celky složené z jednotek výsledků učení, které je možné jednotlivě hodnotit, uznávat a shromažďovat.

Evropský rámec kvalifikací

Jednotná stupnice osmi úrovní, do kterých lze zařadit všechny kvalifikace. EQF vznikl s cílem usnadnit mobilitu lidí v Evropě, zlepšit srozumitelnost kvalifikací napříč Evropou a také proto, aby si lidé uvědomili, jakou úroveň kvalifikace mají a kam se zařadit.

Hodnocení výsledků učení

Proces posouzení znalostí, dovedností a/nebo kompetencí jednotlivce podle předem stanovených kritérií. Hodnocení průběhu je hodnocením probíhajících činností, hodnocení výsledků je založeno na výsledcích práce.

Informační systém NSK

Portál, který je informační základnou soustavy celostátně uznávaných profesních kvalifikací v ČR. Zveřejňuje informace o profesních kvalifikacích, které jsou schválené a uplatnitelné na pracovním trhu. Informuje o všech novinkách a událostech v oblasti ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání v ČR.

Jednotka výsledků učení

Složka kvalifikace tvořená uceleným souborem znalostí, dovedností a kompetencí, které mohou být ohodnoceny. Kvalifikace, na jejímž základě jsou jednotky stanovovány, může být chápána jako soubor jednotek.

Kurikulární dokumenty

Dokumenty, které komplexním způsobem vymezují koncepci, cíle, obsah a případně i další parametry vzdělávání. Jsou vytvářeny na dvou úrovních – státní a školní. Státní úroveň v systému kurikulárních dokumentů představují Národní program vzdělávání a rámcové vzdělávací programy. Národní program vzdělávání vymezuje (přesněji: by měl vymezovat) počáteční vzdělávání jako celek. RVP vymezují závazné rámce vzdělávání pro jeho jednotlivé etapy – předškolní, základní a střední vzdělávání. Školní úroveň představují školní vzdělávací programy, podle nichž se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách.

Kvalifikační a hodnoticí standard profesní kvalifikace

Kvalifikační standard profesní kvalifikace

Strukturovaný popis odborné způsobilosti fyzické osoby pro řádný výkon určité pracovní činnosti nebo souboru pracovních činností v určitém povolání, popřípadě ve dvou nebo více povoláních (vymezení zákonem).

Hodnoticí standard profesní kvalifikace

Soubor kritérií, organizačních a metodických postupů a materiálních a technických předpokladů stanovených pro ověřování dosažení odborné způsobilosti vykonávat řádně určitou pracovní činnost nebo soubor pracovních činností v určitém povolání, popřípadě ve dvou nebo více povoláních (vymezení zákonem).

Mezinárodní mobilita

Pracovní nebo studijní stáž, na kterou je vyslán žák/student svou domovskou organizací poskytující vzdělání. Stáž může probíhat jak na mezinárodní, tak na národní (vnitrostátní) úrovni.

Většina mezinárodních mobilit v ČR je realizována s finanční podporou Evropské unie. Žáci vyjíždějí na stáže do zemí EU, kde si osvojí odborné, jazykové, interkulturní a sociální dovednosti.

Národní soustava povolání

Soustavně rozvíjený a na internetu všem dostupný katalog popisů povolání, který je nástrojem pro zvýšení mobility pracovní síly na základě potřeb trhu práce identifikovaných zaměstnavateli a odborníky z trhu práce.

Obecné kompetence

Zjednodušený souhrnný název pro první dvě kategorie kompetencí (měkké kompetence a obecné dovednosti) používaný v NSK.

Obor vzdělání

Základní, střední a vyšší odborné vzdělávání se v ČR uskutečňuje v tzv. oborech vzdělání, jejichž soustavu stanovuje vláda nařízením. Pro každý obor vzdělání v základním a středním vzdělávání se vydává zvláštní rámcový vzdělávací program.

Odborné kompetence

Souhrnný název pro součást kvalifikačních standardů profesních kvalifikací v NSK zahrnující pouze kategorie odborné dovednosti a znalosti.

Profesní kvalifikace

Odborná způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně určitou pracovní činnost nebo soubor pracovních činností v určitém povolání, popřípadě ve dvou nebo více povoláních, v rozsahu uvedeném v kvalifikačním standardu (vymezení zákonem).

Sektorová rada

Dobrovolné profesní sdružení složené z reprezentantů významných zaměstnavatelů, zastřešujících profesních sdružení a významných odborníků na lidské zdroje v daném odvětví. Jeho cílem je reprezentovat v oblasti rozvoje lidských zdrojů zájmy daného odvětví ve vztahu ke státní správě, vzdělávatelům, občanům a dalším partnerům.

Typová pozice

Dříve využívaná menší jednotka práce – základ Informačního systému typových pozic, který předcházel NSP.

Úplná profesní kvalifikace

Odborná způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně všechny pracovní činnosti v určitém povolání (vymezení zákonem).

Úroveň kvalifikace

Jedna z charakteristik využívaných v rámci kvalifikací, která umožňuje zařadit každou kvalifikaci do skupiny obdobně náročných kvalifikací; každá z úrovní (NSK jich má osm) je od ostatních odlišena popisem (deskriptorem).

Validace

Postup, jímž příslušný orgán potvrdí, že určitá osoba formou neformálního a informálního učení dosáhla výsledků učení měřených podle příslušného standardu, a jenž se skládá ze čtyř samostatných fází: zjištění konkrétních zkušeností jednotlivce prostřednictvím dialogu; zaznamenání, které má viditelným způsobem vyjádřit zkušenosti daného jednotlivce; formální posouzení těchto zkušeností; osvědčení výsledků posouzení, které může vést k dílčí nebo úplné kvalifikaci.

Vnitrostátní mobilita

Obdoba mezinárodní mobility, kdy je přijímající institucí podnik, jiná škola nebo instituce poskytující vzdělání v ČR.

Výsledky učení

Vyjádření toho, co dotyčná osoba (učící se) zná, čemu rozumí a co je schopna po ukončení vzdělávacího procesu (procesu učení) vykonávat. Jsou vymezeny na základě znalostí, dovedností, odpovědnosti a samostatnosti.

Odpovědnost a samostatnost je (podle revidovaného Doporučení k EQF) schopnost dotyčné osoby uplatnit samostatně a odpovědně znalosti a dovednosti.

Vzdělávací modul

Obsahově ucelená vyučovací a učební jednotka s omezenou délkou trvání, která je zpravidla součástí vzdělávacího programu.

Zákon č. 179/2006 Sb.

Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) stanovuje proces hodnocení dosažené odborné způsobilosti, pravidla udělování autorizace certifikačním orgánům a odpovědnost správních orgánů za jednotlivé procesy.

Shrnutí

Při využívání profesních kvalifikací NSK pro konstrukci ŠVP je vhodné:

- analyzovat vazby NSK a oborů vzdělání;
- transformovat odborné kompetence v profesních kvalifikacích do očekávaných výsledků učení;
- využít kvalifikačních modulů a komplexních úloh připravených v projektu MOV při tvorbě ŠVP;
- využít souvisejících jednotek výsledků učení v odborném výcviku nebo odborné praxi u zaměstnavatele.

Základní kroky možného postupu začlenění NSK do ŠVP:

1. Úvodem je třeba zjistit, které PK jsou k dispozici pro využití v ŠVP.
2. Je třeba porovnat kompetence z příslušných profesních kvalifikací s odbornými kompetencemi uvedenými v profilu absolventa stávajícího ŠVP.
3. Dále je třeba doplnit profil absolventa o odborné kompetence, které nově absolventi získají. Doplnění odborných kompetencí by mělo odrážet záměry, směřování školy a být v souladu s požadavky trhu práce v regionu. Není potřeba do profilu absolventa kopírovat přesný text kompetencí, je možné obsah kompetencí popsat stručněji tak, aby byl profil absolventa srozumitelný pro všechny, kteří jej budou číst. Profil absolventa by neměl přesáhnout dvě strany. Doplnit je potřeba i popis uplatnění absolventa, pokud zařazením výuky podle profesních kvalifikací dojde k rozšíření uplatnění na trhu práce.
4. Je vhodné doplnit do profilu absolventa informaci, že v rámci výuky v oboru vzdělání jsou žáci připravováni také na získání konkrétních profesních kvalifikací.
5. Je třeba doplnit charakteristiku školního vzdělávacího programu, zejména popis celkového pojetí vzdělávání. S doplněním kompetencí z profesních kvalifikací může souviset změna odborného zaměření školy, potřeba úpravy organizace výuky (v souvislosti se zařazením výuky některých modulů či nových povinných nebo volitelných vyučovacích předmětů) a změny v praktickém vyučování.
6. Dále je třeba upravit učební plán z hlediska hodinových dotací, případně zařadit nový povinný nebo volitelný vyučovací předmět. Do poznámek k učebnímu plánu je potřeba uvést názvy modulů, které budou využívány v jednotlivých vyučovacích předmětech. Pokud bude celý ŠVP zpracován modulárně, učební plán bude nahrazen distribuční maticí (maticí modulů).
7. Je třeba zpracovat výsledky učení. Změny v učebních osnovách mohou mít pouze podobu úprav výsledků vzdělávání nebo doplnění nových výsledků vzdělávání a s tím spojených úprav pojetí učební osnovy. V případě zařazení nového vyučovacích předmětu bude potřeba podle metodiky tvorby ŠVP zpracovat novou učební osnovu. Doporučujeme zařadit do ŠVP kvalifikační moduly, které jsou připraveny k využití školami v projektu MOV. Je také možné existující modul upravit podle potřeb školy, např. jeho hodinovou dotaci, způsoby a kritéria hodnocení apod., nebo provést vět-

- ší změny, např. rozdělit existující teoreticko-praktický modul na modul teoretický a modul praktický.
8. Je třeba zvážit doplnění personálního a materiálního zajištění výuky v souvislosti se začleněním PK.

Zdroje

Portál www.narodnikvalifikace.cz, který je informační základnou o soustavě celostátně uznávaných profesních kvalifikací v ČR. Další informace a nabídka možností pro změnu pracovního postavení prostřednictvím NSK jsou dostupné na adrese www.vzdelavaniaprace.cz.

Aktualizovaný rámcový vzdělávací program pro příslušný obor vzdělání a jeho kapitola Vazba kurikula odborného vzdělávání na Národní soustavu kvalifikací.

Metodika Koncipování školního vzdělávacího programu s využitím Národní soustavy kvalifikací a další materiály projektu Modernizace odborného vzdělávání – metodiky, přehled vazeb oborů vzdělání zařazených do projektu MOV na NSK, soustavy výsledků učení, kvalifikační moduly, komplexní úlohy, jednotky výsledků učení. Významné výstupy projektu jsou dostupné v [informačním systému projektu MOV](#).

[Metodika tvorby školních vzdělávacích programů](#).

Při optimalizaci ŠVP je možné využít i příručky vydané Národním ústavem pro vzdělávání:

- [Modulární projektování školních vzdělávacích programů v odborném vzdělávání](#)
- [Metodika tvorby školních vzdělávacích programů SOŠ a SOU³](#)

[Metodický materiál k zajištění praktické zkoušky](#) podle jednotného zadání na reálném pracovišti (ve firmě, v podniku, v soukromé podnikatelské instituci).

---

³Metodika tvorby školních vzdělávacích programů SOŠ a SOU. Národní ústav pro vzdělávání, 2012.

Údaje o této iMetodice

PROJEKT MODERNIZACE ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. Koncipování školního vzdělávacího programu s využitím NSK. Koncipování školního vzdělávacího programu s využitím Národní soustavy kvalifikací [online]. Praha: Národní pedagogický institut České republiky, 2020. iMetodika. Dostupné z: http://imetodika.cz/koncipovani_svp_s_vyuzitim_nsk.html.

Materiál vznikl v rámci projektu [Modernizace odborného vzdělávání \(MOV\)](#), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval Národní pedagogický institut České republiky.

Elektronická knihovna www.imetodika.cz je místem pro studium metodických textů zaměřených na modernizaci odborného vzdělávání.

Materiál je pod licencí Creative Commons [CC BY SA 4.0](#) – Uvedte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.